

Biblická animace

Biblická animace je **způsob čtení bible ve skupině** - propracovaný a podnětný, se kterým jsem se setkal ve dvojí - francouzské a švýcarské - podobě. Bere vážně to, že texty bible jsou adresovány skrze společenství všem jednotlivcům a ne jen nějaké elitě zasvěcených či věcnalých. (Zároveň se ovšem při kursech biblické animace v obou zemích velmi úzce spolupracuje s kvalitními univerzitními biblisty.)

Vedoucí skupiny - tzv. animátor - nepodává samostatný fundovaný výklad, přestože bývá velmi dobře připraven, ale pomáhá ostatním klást otázky textu, na které mohou sami nalézt odpověď. Je tím, kdo usnadňuje (skrže otázky) cestu k textu, pomáhá odhalit posunuté významy slov, dobové souvislosti a dává prostor pro vlastní zhodnocení. Předpokládá při tom, že je spolu s lidmi, kteří se dobrovolně schází okolo Slova a mají k sobě důvěru.

Jde nám o Setkání - setkání s biblickým textem jako s partnerem ve skupině, kde se každý může svobodně vyjádřit.

Člověk je společenský tvor, žije ve vztahu. Tak i biblický text je v podstatě společenský - vznikl ze vztahu a má co říci.

Když se chci setkat s člověkem předpokládá to, že mám k němu úctu, že respektuji jeho svébytnost, že jsem připraven naslouchat tomu, co říká, ale také proč to říká. Podobně je to ve vztahu k textu.

Když se sejdete v mládeži:

každý z příchozích je odjinud, je jiný a biblická animace by mohla pomoci k tomu, aby se to nerozdělilo na ty, kdo mají připravený program, kdo to vedou a na ty ostatní, ale aby tam byl jako svébytný třetí účastník ještě ten text, s kterým se může setkat každý. (nejen ten, který připravuje program a promýšlí si to hodně dopředu a ostatní vleče s sebou chytanou-li se)

Biblická animace probíhá ve třech částech:

1. Úvod

není jen tak něco, aby se začalo, ale má docela konkrétní smysl: měl by **překlenout odstup!** Odstup mezi naší aktuální situací a tématem textu (odstup je dán, časem který nás dělí od vzniku textu, způsobem

vyjadřování, ...) - všem nějak umožnit první reakci na text, první dotyk s tématem. K tomu je třeba zvolit takovou nápaditou formu aby byl ovšem zároveň překlenut nebo narušen i odstup mezi účastníky, které dělí vždy také hojnost rozdílů a bariér.

Každý má být dostatečně zaujat pro to, co se bude vykládat. Toto jsou některé z možností:

Pokus o co nejděrnější **rekonstrukci textu** podle paměti (v menších skupinkách, s psaním na papír a pak společnou opravou). Buď po jednom úvodním čtení, nebo pokud jde o více známý text, je možné jej nejprve po paměti sestavovat a pak teprve číst, u delších textů je možné sestavovat nejprve osnovu.

- nebo se jeden z vedoucích naučí text zpaměti a živým způsobem ho vypráví. Posluchači se pak pokusí (na tabuli např.) nově sestavit text >diskuse jak to bylo. (zaznamenat. kde došlo k neshodám)

Tichý dialog je metoda, při které se text (je-li kratší např. antitheze z horského kázání) napíše doprostřed velkého papíru a účastníci mají nějaký čas na to, aby všichni bez mluvení psali okolo něj své bezprostřední reakce a symboly, případně reakce na reakci někoho jiného.

Slovní či jiná **asociace** k hlavnímu tématu, případně k termínu, který se v textu objevuje (např. bouře, cesta, brána, večere, kříž, tma.....) umožňuje osobní vstup každého účastníka do společného přemýšlení.

Podle modelu **ústní tradice** jeden převypráví text druhému, druhý třetímu atd., všichni společně sledují posuny, výpadky a přídavky jednotlivých podání - verzí. U této metody se lze také poučit o tom, jaké biblické pojmy jsou hůře zapamatovatelné a tedy méně srozumitelné.

Různé způsoby **čtení** textu: např. několikeré čtení; čtení různých překladů; kombinace převyprávění a znovu čtení; čtení tematicky či jinak rozdělené pro více hlasů; osobní vícenásobné čtení nebo-li tichá meditace; mohou se např. rozdat různé překlady (varianty textu, qumránské, různá zpracování i vymyšlená), jednotlivci se seskupí podle toho, jaký text dostali a odhalují jeho původ.

2. Analýza

má dát slovo samotnému textu s velkým respektem k jeho časové a kulturní vzdálenosti (tedy bez rychlých aplikací); Ten zvýšený respekt k jinakosti textu je důležitý proto, že text se nemůže sám bránit proti nepochopení a našim zkratům. Proto si tahle část dává práci i s

jednotlivými pojmy a jejich pochopení v celku té které biblické knihy například...

pracuje se často i v malých podskupinách na základě předem připravených otázek, dotazníků, srovnávání textů... Nebo:

Metoda rolí - zvláště vhodná pro narativní texty, příběhy, podobenství... Postup je následující:

- nejprve společně vyslechnout stručný kontext přečteného příběhu, v němž jsou postavy z textu v nějakém rozhovoru, buďto přímém nebo nepřímém.
- společně! se definují role z textu a to jednak osoby a jednak skupiny (lid, učedníci, zástup, čtenáři, příp. nezávislí pozorovatelé.); je třeba společně rozhodnout o možné roli Boha (zda vůbec a když ano, tak jako Hospodin?, Duch svatý? nebo posel?..., podobenství sama nabízejí roli hospodáře či pána domu...)
- každý si vybere nějakou roli tak, aby byly pokud možno všechny zastoupeny (některé postavy budou zastupovány větším jini menším počtem účastníků)
- každý si přivlastní svoji roli (případně i s pomocí předloženého písemného podkladu) a ve své roli zformuluje (písemně) dotazy adresované všem ostatním postavám z příběhu
- následuje řízený rozhovor mezi jednotlivými aktéry pomocí vytvořených otázek a improvizovaných odpovědí, při tom se probarvují jednotlivé vztahy postav biblického příběhu.

V případě, že jde o podobenství, může následovat ještě další část, při které se promyslí výtěžek z hraného rozhovoru pro konkrétní osoby (např. u podobenství o zlých vinařích pak půjde o posun roli pána vinice na Hospodina, služebníků na proroky, syna na Ježíše, vinařů na správce země či vůdce apod.)

Cílem je vstoupit aktivně do biblického příběhu. Pokoušet se formulovat i nevyslovené otázky. Zažít děj vnitřních vazeb a struktury příběhu. Může to plynule přecházet až do dramatického zpracování textu.

Rozhodování Z některých textů lze vyvodit různá stanoviska, různé až protichůdné interpretace (teze), různé způsoby řešení .... (pro názornost např: s kým Jákob zápasil u Jabohu? s démonem, s Ezauem, sám se sebou, s Bohem) Účastníci se rozhodují, kterou pozici budou (třeba i dočasně) zastávat a podle toho si sesednou do skupin. Pak nastává hra argumentů jednotlivých pozic, možnost přejít k jiné pozici-skupině, nechat se přesvědčit, nebo stát na svém. Každý zaujímá nějaké stanovisko (byť neutrální), každý se může pokusit argumentovat a zapojit se do rozhovoru.

nechápané otázky - po výkladové části biblického programu na sebe někdo vezme roli člověka, který poslouchá jinými ušima. Například člověka, který se nikdy nesetkal s křesťanstvím ani s biblí a klade jednomu (nebo všem ostatním) nechápané otázky vedoucí ke konfrontaci s naprosto odlišným prostředím. Možná je např. role vězně, nemocného, různě postiženého (zvláště při výkladu textů o uzdravování) případně role sebejistého, namyšleného člověka a podobně. Tato (nebo jiná) hlediska je možné posluchačům rozdat ještě před začátkem výkladu a tím motivovat jejich poslech.

-

3. Aktualizace

se pokouší o přivlastnění; Co já teď s tím mohu dělat? Ta předchozí část se se zabývala hodně textem samotným - jeho světem, teď jde i o to, kam nás ten text dovede, nebo kam ho dovedeme my. (v tomto bodě je francouzský model animace daleko zdrženlivější než model švýcarský).

různé formy přetvoření textu do dnešní doby;

Tichý dialog (viz výše 5.2) umožnit všem dotázení výkladu na základě nějaké závěrečné otázky, která vyzývá k nejednoznačným a tvůrčím reakcím. Psát na společný papír. nebo společně malovat.

Metoda **zachování literární formy** textu. Tedy pokud se probírají epištoly, použít formu dopisu - napsat odpověď třeba, nebo přepsat po svém. U podobenství rozvinout danou formu metafory nebo nová obrazná vyjádření. Pokud se jedná o poetický text je možné v reakci na něj psát báseň. Pokud jde o žalm, pojednat jej formou modlitby.

Pomocí celé řady **parafrází textu**

povídka, hudební zpracování, píseň, výtvarná zpracování

Francouzští animátoři nikdy nezapomenou na závěrečné hodnocení.

Hodnocení. Na závěr biblického programu požádat každého, aby vyjádřil, jaký přínos pro něj program měl, co mu výrazně či nově zaznělo, co by si chtěl zapamatovat atd. Hodnotit je možné ústně, písemně, případně kresbou na společný papír.